

Het belang van een motorcrossvereniging voor de identiteit van een krimpregio

Bachelorproject

Auteur: Ryon Dijkstra
Studentnummer: 2207877
Begeleider: Gijs van Campenhout
Datum: 29 januari 2016

Sociale Geografie en Planologie
Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen
Rijksuniversiteit Groningen

Samenvatting

Een sportvoorziening is belangrijk voor de identiteit van een streek en dorp (Aalvanger & Beunen, 2011; Simon, 2005). Door processen als het wegtrekken van voorzieningen en vergrijzing als gevolg van demografische krimp kunnen deze identiteiten aangetast worden. Dit onderzoek staat stil bij de identificatie van individuen met een streek of dorp en wat de rol van sport in de identiteiten van een streek en dorp is. Het concept plaats identiteit staat hierin centraal. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt: *“Wat is de rol van sport in de identiteit van de Achterhoek en hoe is de sport motorcross in de identiteit van het Achterhoekse dorp Varsseveld verweven?”* Op beide schaalniveaus is aan de hand van vier factoren: tradities, activiteiten, plaatsen en sport, beoordeeld hoe de identiteiten van de Achterhoek en Varsseveld zijn opgebouwd. Op dorpsniveau is op de factor sport ingezoomd door te beoordelen wat een sportvereniging bijdraagt aan de identiteit van het dorp. Om de streek- en dorpsidentiteit te achterhalen en te bepalen wat de rol van sport hierin is, wordt in dit onderzoek het dorp Varsseveld als case genomen. Varsseveld is een dorp dat krimpprocessen kent. Met behulp van 101 geënquêteerden zijn de identiteiten getracht te achterhalen.

Dit onderzoek concludeert dat met name tradities de identiteit van de Achterhoek ondersteunen. Sport is ook een belangrijk onderdeel van deze identiteit. Wat betreft de identiteit van Varsseveld worden tradities ook in de dorpsidentiteit als belangrijkste bevonden. Dorpsstradities die hier het meest in bijdragen zijn de Varsseveldse volksfeesten en het carbidschieten. Ook sporten als motorcross, voetbal en volleybal zijn belangrijk in de dorpsidentiteit. Wat de motorcrossvereniging in Varsseveld betreft blijkt dat de crossbaan van de vereniging als plek belangrijk is voor de vereniging in de identiteit van Varsseveld.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	
1.1 Aanleiding	4
1.2 Probleemstelling	5
1.3 Leeswijzer	5
2. Theoretisch kader	
2.1 Een streek	6
2.2 Plaats identiteit	6
2.3 Krimpgebieden en plaats identiteit	8
2.4 Factoren onderliggend aan plaats identiteit	8
2.4.1 Tradities	8
2.4.2 Activiteiten	9
2.4.3 Plaatsen	9
2.4.4 Sport	9
2.5 Plaats identiteit in de Achterhoek	
3. Conceptueel model	11
4. Methodologie	12
4.1 Case	12
4.2 Dataverzameling	13
4.3 Ethische aspecten	13
4.4 Data analyse	14
5. Resultaten	
5.1 Algemeen overzicht van de enquêteresultaten	15
5.2 Hoe is de identiteit van de Achterhoek opgebouwd?	15
5.3 Hoe is de identiteit van Varsseveld opgebouwd?	16
5.3.1 Tradities	17
5.3.2 Sport	18
5.4 Motorcrossvereniging VAMAC	19
6. Conclusie en discussie	20
7. Literatuurlijst	22
8. Bijlages	
8.1 Bijlage 1: Instrument voor dataverzameling	26

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Processen als bevolkingsdaling, vergrijzing en het wegtrekken van (maatschappelijke) voorzieningen zijn veel voorkomend in demografische krimpgebieden volgens Hospers en Reverda (2012). Het gebrek aan maatschappelijke voorzieningen is een motief voor inwoners om een krimpgebied te verlaten. Dit zal onder andere de vergrijzing en demografische krimp doen vergroten.

In deze krimpgebieden hebben sportvoorzieningen steeds meer moeite om leden te behouden en te werven (Hoekman et al., 2015). Dit roept vragen op over het voortbestaan van deze sportvoorzieningen. Sportvoorzieningen zijn volgens het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van groot belang voor de samenleving omdat sport een bijdrage levert aan de maatschappelijke waarden (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2008). Ook zijn sportvoorzieningen belangrijk in de plaatsidentiteiten van streken en dorpen in Nederland (Aalvanger & Beunen, 2011; Simon, 2005).

Het concept plaatsidentiteit is sinds de jaren '60 onderwerp van onderzoek (Proshansky et al., 1983; Bernardo & Palma-Oliveira, 2016). Vanaf de ontdekking van dit concept zijn er talloze onderzoeken gedaan naar verscheidene aspecten van plaatsidentiteit (Bernardo & Palma-Oliveira, 2016). Plaatsidentiteit werd vooral gerelateerd aan het individu, pas de laatste jaren worden de concepten streek- en dorpsidentiteit gebruikt (Aalvanger & Beunen, 2011; Simon, 2005). Streek- en dorpsidentiteiten zijn opgebouwd en aan verandering onderhevig (Simon, 2005). In dit onderzoek wordt getracht te achterhalen hoe de identiteiten van een streek en dorp zijn opgebouwd om te beoordelen wat de rol van sport hierin is. Een mogelijke consequentie van de demografische krimp is dat identiteiten aangetast worden wanneer de rol van sport in een identiteit groot is (Beakwell (1986) in Twigger-Ross & Uzzell (1996).

Wanneer de rol van sport in een identiteit groot is, is een mogelijke consequentie van de demografische krimp dat deze identiteit aangetast worden.

1.2 Probleemstelling

Sommige regio's in Nederland hebben te kampen met demografische krimp. De Achterhoek is hier één van. Verderop wordt de keuze voor deze streek beargumenteerd. Doordat demografische krimp (sport)voorzieningen tot gevolg kan hebben, is een mogelijke consequentie dat plaatsidentiteiten worden aangetast.

Het doel van dit onderzoek is om de betekenis aan te geven van de sportvoorzieningen in de identiteit van een streek en dorp in een krimpregio. Hiermee wordt getracht te beoordelen of demografische krimp en het eventueel verdwijnen van sportvoorzieningen aantasting van de identiteit van een streek of dorp tot gevolg kan hebben. Dit doel wordt geprobeerd te bereiken met de volgende onderzoeksvraag en bijbehorende deelvragen:

“Wat is de rol van sport in de identiteit van de Achterhoek en hoe is de sport motorcross verweven in de identiteit van het Achterhoekse dorp Varsseveld?”

1. *“Hoe identificeren inwoners van de Achterhoek zich met deze streek en hoe is de identiteit van deze streek opgebouwd?”*
2. *“Hoe is de identiteit van het dorp Varsseveld opgebouwd en wat is de rol van sport hier in?”*
3. *“Hoe speelt een motorcrossvereniging een rol in de identiteit van Varsseveld?”*

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 komen relevante theorieën en concepten als plaatsidentiteit, streek- en dorpsidentiteit en krimp aan de orde. Hoofdstuk 3 laat het conceptueel model zien. Hoofdstuk 4 staat stil bij de onderzoeksmethode, de data-analyse en ethische aspecten waarmee rekening is gehouden bij dit onderzoek. Vervolgens worden de resultaten van dit onderzoek besproken in hoofdstuk 5. Tot slot volgt in hoofdstuk 6 de conclusie waarin geprobeerd wordt antwoord te geven op de hoofdvraag *“Wat is de rol van sport in de identiteit van de Achterhoek en hoe is de sport motorcross verweven in de identiteit van het Achterhoekse dorp Varsseveld?”*

2. Theoretisch kader

2.1 Een streek

Er zijn verschillende definities van een streek te vinden in de huidige literatuur. Zo zegt Brouwer (1999, p.18) dat “de begrenzingen van een regio willekeurig zijn en afhankelijk van het perspectief van waaruit een gebied betekenis krijgt.” Simon (2005, p.14) stelt dat: “ (...) streken een sociale constructie zijn en (...) gezien kunnen worden als de producten van specifieke relaties en uitingen van sociale verhoudingen.” Hiermee wordt bedoeld dat de creatie van een streek een sociale handeling is en dat streken verschillen omdat mensen die zo gemaakt hebben (Johnston, 1990 in Simon, 2005). Bovendien stelt Simon (2005) dat het belangrijk is om naast het element ‘betekenis’ ook het schaalniveau bij conceptualisering van streken in acht te nemen.

(Figuur 1: Krimpgebieden en anticipatiegebieden Nederland, Rijksoverheid 2015)

Simon (2005) beschouwd gebieden als streken wanneer ze beneden het nationale en boven het lokale (gemeente) schaalniveau liggen. In dit onderzoek wordt opgemerkt dat hier het provincieniveau ook onder valt. Dit onderzoek zal om deze reden een andere hantering gebruiken. Een gebied wordt als een streek beschouwd wanneer het onder het provinciale- en boven het gemeenteschaalniveau ligt. Hierbij wordt het gebied aangewezen als de Achterhoek in figuur 1 (Rijksoverheid) gebruikt.

Aan de hand van bovenstaande definities kan de Achterhoek als een streek worden beschouwd: het voldoet aan het gestelde schaalniveau en bovendien heeft de Achterhoek haar eigen cultuur en taal. De Achterhoek is een product van specifieke relaties (cultuur en taal) en is een sociale constructie, inwoners houden deze in stand.

2.2 Plaats identiteit

Plaatsidentiteit is de term waarmee plaats wordt gerelateerd aan identiteit (Proshansky et al., 1983). In deze plaatsidentiteit kan een verschil tussen interne en externe identiteit opgemerkt worden (Messely & Dessein, 2010). Interne identiteit verwijst naar het zelfbeeld van actoren welke volgens Twigger-Ross & Uzzell (1996) vaak positiever is dan het beeld van “buitenstaanders”. Externe identiteit is een synoniem voor het imago van de streek of het dorp, het beeld dat “buitenstaanders” hebben (Messely & Dessein, 2010). Het imago van een gebied of dorp is gerelateerd aan aspecten van identiteit, maar beschrijft het beeld dat bestaat van een identiteit bij actoren buiten dat gebied of dorp (Sulsters & Schubert, 2006; Messely & Dessein, 2010). In dit onderzoek wordt ingegaan op interne identiteit van een streek en dorp: hoe de actoren hun streek of dorp ervaren. Ten slotte is het belangrijk in acht te nemen hoe lang iemand al woont in een plaats. Over het algemeen kan gesteld

worden dat een langere woonperiode in de woonplaats een groter gevoel van identificatie met die plaats meebrengt (Twigger-Ross & Uzzell, 1996). In dit onderzoek wordt plaats identiteit onderzocht op streek- en dorpsniveau om eventuele verschillen in identiteit tussen deze schaalniveaus aan te kunnen geven.

De identificatie met een plaats door een individu is een losstaand aspect van identiteit, vergelijkbaar met sociale identiteit (Twigger-Ross & Uzzell, 1996). Deze identificatie is een complex cognitief geheel welke wordt gekarakteriseerd door houdingen, waarden, gedachten, overtuigingen, betekenissen en gedragsneigingen die gewone emotionele hechting met een plaats overstijgen (Proshansky et al., 1983). Twigger-Ross & Uzzell (1996) voegen hier aan toe dat identificatie met een plaats door een individu plaats kan vinden op verschillende niveaus van verbondenheid met die plaats. De niveaus die Twigger-Ross & Uzzell hierbij gebruiken zijn *attached* en *non attached*. Twigger-Ross & Uzzell (1996) stellen daarbij dat deze identificatie met een plaats meer algemeen wordt wanneer een individu zich verder van huis bevindt. Als een individu in een ander land verkeert zal diegene zich met het thuisland identificeren en hij/zij zal zich met het thuisdorp identificeren wanneer hij/zij in een ander dorp in het thuisland is. Onderscheid hierin wordt volgens Twigger-Ross & Uzzell (1996) bereikt binnen de beperkingen van het juiste schaalniveau.

Het begrip streekidentiteit kan gezien worden als containerbegrip (Kruit et al., 2004). Dit betekent dat het begrip veel verschillende interpretaties kent en dat het in verschillende contexten wordt gebruikt. Vaak worden specifiekere begrippen in de plaats van streekidentiteit gebruikt. Dit gebeurt omdat zulke begrippen veelal specifiekere dan streekidentiteit aangeven wat volgens de gebruiker aandacht behoeft. Dit kan volgens Kruit et al. (2004) leiden tot nuancering maar tevens verwarring. Voorbeelden van bovenstaande specifieke begrippen zijn: (streek)eigenheid, -kenmerkendheid, -verscheidenheid en -oorspronkelijkheid (Kruit et al., 2004). Ondanks deze vele benamingen van streekidentiteit kunnen er in de literatuur twee stromingen betreffende de definiëring van streekidentiteit onderscheiden worden: de constructivistische stroming en de essentialistische stroming (Simon, 2005). De constructivistische opvatting is opgekomen in de jaren 1980 met de interpretatie dat identiteit opgebouwd en bovendien niet biologisch voorbestemd of cultuurgebonden is (Biaggio, 2015; Simon, 2005). In de essentialistische denkwijze wordt ervan uitgegaan dat identiteit een vanzelfsprekend, statisch en homogeen gegeven is (Simon, 2005). Het verschil in deze denkwijzen is de context: in de constructivistische stroming is de identiteit van een streek context-afhankelijk, in de essentialisme stroming is deze identiteit een vaststaand gegeven (Simon, 2005).. Het verschil tussen de constructivistische- en essentialistische denkwijze is hierin bepalend waarbij de constructivistische denkwijze in dit onderzoek leidend is: "*verscheidene mensen kunnen zich, op hetzelfde tijdstip, op verschillende manieren bezig houden met streken. Ze kunnen dan verschillende identiteiten toekennen aan streken*" (Simon, 2005. p.20). Het begrip streekidentiteit is in dit onderzoek gebruikt als een globale beschrijving van een gebied door lokale actoren die zich identificeren (*attached* zijn) met dat bepaalde gebied, waarbij de beschrijvingen van het gebied kunnen verschillen.

Bovenstaande stromingen zijn voor een dorpsidentiteit ook van belang. Echter, waar streken op fysiek vlak vaak sterk van elkaar verschillen, zal dit bij dorpen minder het geval zijn. Dorpen lijken in fysieke zin vaak op elkaar. Daarom is de identiteit van een dorp belangrijk voor het onderlinge onderscheidend vermogen (Aalvanger & Beunen, 2011). Wanneer de constructivistische gedachten van Simon (2005) en Kruit et al. (2004) worden doorgetrokken naar dorpsniveau kan gesteld worden dat ook dorpsidentiteit opgebouwd en aan verandering onderhevig is. Dit komt overeen met de gedachte van Aalvanger & Beunen (2011) over dorpsidentiteit. Zij stellen dat deze identiteit gevormd kan worden op basis van allerlei aspecten welke niet allemaal even belangrijk worden gevonden.

2.3 Plaats identiteit en demografische krimp

Een krimpgebied is een gebied waar een negatieve bevolkingsgroei plaatsvindt. Het Rijk houdt de volgende “krimpmatstaaf” aan: wanneer het inwoneraantal van een gemeente meer dan 1 procent is gedaald ten opzichte van zeven jaar geleden, wordt dit als krimpgemeente aangemerkt. De Achterhoek is per definitie een krimpregio. Anticiperregio’s zijn regio’s die nog niet aan deze maatstaaf ‘voldoen’ maar in de komende 15 jaar wel (CBS, 2014). De Achterhoek heeft te maken met processen als vergrijzing, het wegtrekken van voorzieningen en ontgroening welke vaak aan een krimpgebied ten grondslag liggen (CBS, 2014). Door het wegtrekken van (sport)voorzieningen die belangrijk worden geacht voor de identiteit van een streek of dorp, kan gesteld worden dat deze identiteit wordt aangetast. Wanneer een individu zich met deze streek of dorp identificeert kan er impliciet gesteld worden dat het individu ook aangetast kan worden. De identiteit van een individu komt namelijk deels ten uiting in de identiteit van een dorp of streek (Simon, 2005).

2.4 Factoren onderliggend aan plaats identiteit

Aalvanger & Beunen (2011) stellen dat een aantal aspecten vaak naar voren komen in het definiëren van plaats identiteit, namelijk: *historical events, activities, rituals en places*. Bovendien is sport een kwestie die in veel bronnen naar voren komt als belangrijk voor streek en dorpsidentiteit (Tonts & Atherley, 2005; Hogg & Abrams, 1988 in Twigger-Ross & Uzzell, 1996). In dit onderzoek worden deze aspecten factoren genoemd en verondersteld wordt dat onderstaande factoren bijdragen aan de opbouw van streek- en dorpsidentiteit.

2.4.1.Tradities

De sociaal culturele context waarbinnen identiteitstoekenning plaatsvindt heeft betrekking op tradities, gebruiken en symbolische aspecten (Simon, 2005). In het onderzoek van Simon (2005) naar de identiteit van de streek Twente worden tradities als de Twentse streektaal en het noaberschap beschouwd als cultuurhistorische identiteiten.

Naast streken hebben dorpen vaak ook tradities. Deze tradities kunnen ook op dorpsniveau als sociaal culturele context gezien worden, waarbinnen identiteitstoekenning plaatsvindt. Simon (2005) geeft aan dat dit een belangrijke factor is in de streek- en dus dorpsidentiteit. Verwacht wordt dat dit ook in dit onderzoek naar voren komt.

2.4.2 Activiteiten

Streekidentiteiten kunnen worden opgehangen aan de kenmerken van een gebied (Simon, 2005). Onder de wijze van bestaan van een gebied worden activiteiten gerekend die gerelateerd zijn aan het ruimtegebruik in de streek. Hieronder kunnen recreatieve activiteiten, agrarische activiteiten of industriële activiteiten vallen (Simon, 2005). In dit onderzoek worden recreatieve activiteiten als belangrijk voor de identiteit geacht. Ook op kleinere schaal worden activiteiten belangrijk geacht voor identiteit.

2.4.3 Plekken

Zoals hierboven beschreven worden streekidentiteiten opgehangen aan de kenmerken van een gebied. Dit kunnen ook kwaliteiten van een gebied of dorp zijn (Haartsen et al., 2000; Simon, 2005). Actoren kennen de kwaliteiten van een regio toe die zij zelf relevant en onderscheidend vinden (Simon, 2005). Het gaat hierbij bijvoorbeeld om symbolische kenmerken (Simon, 2005). Wanneer dit doorgetrokken wordt naar het dorpschaalniveau zijn hier ook symbolische kenmerken in te vinden. Bijvoorbeeld de kerk in het midden van het dorp. In dit onderzoek zullen zulke kenmerken geformuleerd worden als plekken in een streek of dorp.

2.4.4 Sport

Sport wordt vaak gezien als een vrijetijdsactiviteit en daarom beschouwd als een ondergeschikte cultuur (Van Campenhout & Van Hoven, 2014). Tegenwoordig is deze visie anders: sport wordt door sommigen gezien als een levenswijze (Van Campenhout & Van Hoven, 2014) en kan gezien worden als bijdrager aan plaatsidentiteit (Twigger-Ross & Uzzell, 1996 in Van Campenhout & Van Hoven, 2014). Bovendien stellen Tonts & Atherly (2010) dat sport bijdraagt aan de formatie van plaats- en regionale identiteit. In de praktijk betekent dit dat bepaalde plaatsen geïdentificeerd worden aan de hand van een sportclub. Een sterk voorbeeld hiervan is de NBA in de Verenigde Staten waar steden vaak in de naam van de sportclub worden genoemd. Enkele voorbeelden: *Boston Celtics*, en de *New York Yankees*.

2.5 Factoren voor de Achterhoek en Varsseveld

Zoals eerder is gesteld, wordt in dit onderzoek de identiteiten van de Achterhoek en een dorp in deze streek, Varsseveld geprobeerd te achterhalen. De factoren tradities, activiteiten, plekken en sport kunnen ook naar de Achterhoek herleid worden.

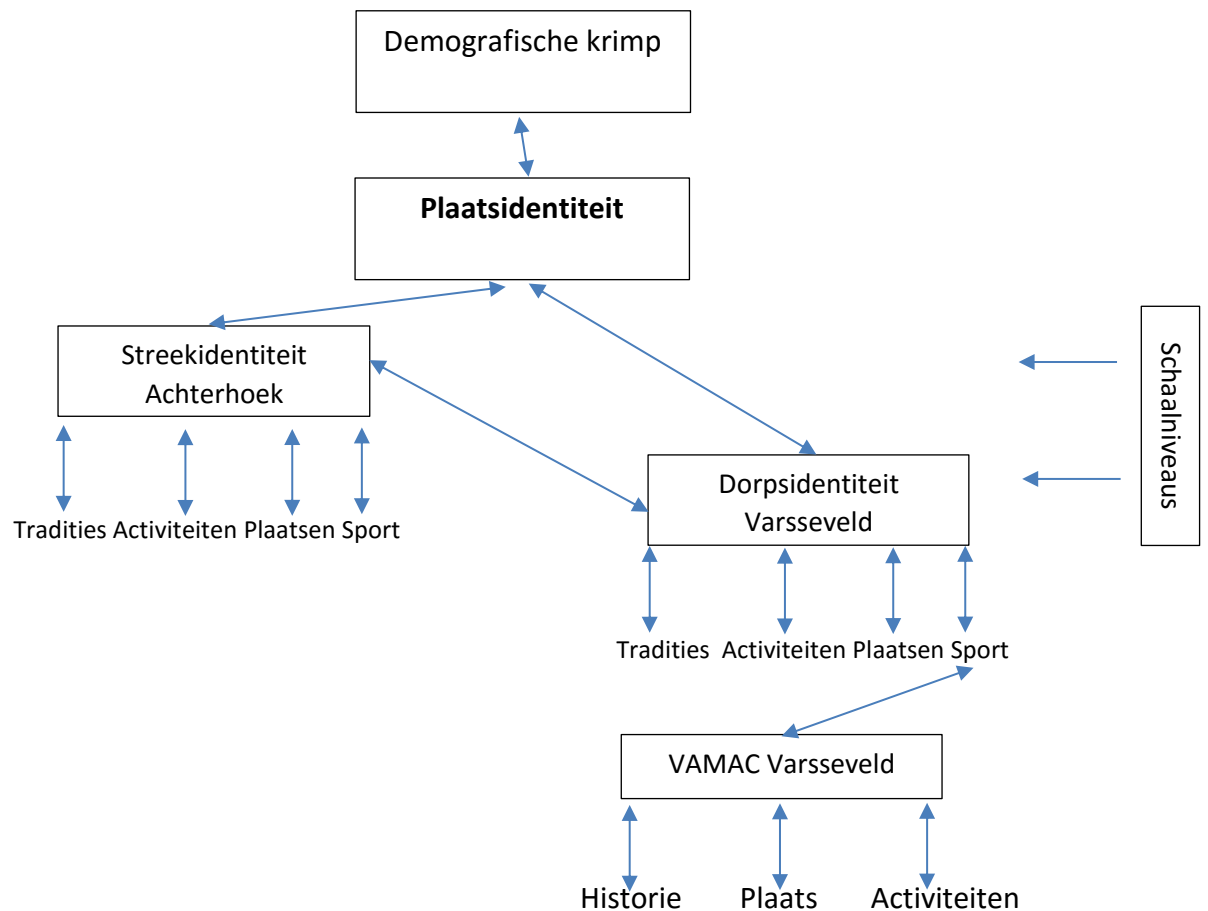
Voor de Achterhoek zijn een aantal specifieke voorbeelden per factor opgesteld waarmee deze factoren verduidelijkt worden. Voorbeelden bij tradities zijn het dialect en de paasvuren (Simon, 2005). Bij activiteiten zijn de recreatieve activiteiten de Zwarte Cross en Paaspop Zieuwent gebruikt. Dit zijn twee vooraanstaande festivals in de Achterhoek. Het Stadsmuseum in Doetinchem en Villa Mondriaan in Winterswijk zijn twee grote publiekstrekkingen en deze zijn als voorbeelden bij de factor plaatsen gebruikt. Voor sport zijn voetbal en motorcross als voorbeelden gebruikt.

Dezelfde factoren kunnen naar het dorp Varsseveld herleid worden en ook opgedeeld worden in voorbeelden. Hierbij kan er bij tradities onder andere onderscheid worden

gemaakt tussen de Varsseveldse Volksfeesten en het jaarlijkse dauwtrappen met Hemelvaart. Wat betreft activiteiten kunnen onder andere de voorbeelden Repair Café Varsseveld en Open Coffee Varsseveld onderscheiden worden. De Grote Kerk en molen De Engel in Varsseveld zijn als plaatsen opgesteld en de sportverenigingen SC Varsseveld (voetbal) en VAMAC (Varsseveldse Motor en Auto Club) Varsseveld (motorcross) voor de factor sport (Varsseveld online, 2016).

Om ten slotte het aandeel van de motorsportvereniging in de identiteit van Varsseveld te onderzoeken is dit deel van de sportfactor nog verder opgedeeld in de historie van de club (Van Campenhout & Van Hoven, 2014), de crossbaan als plek en de activiteiten die de club organiseert.

3. Conceptueel model

Figuur 2: Conceptueel model

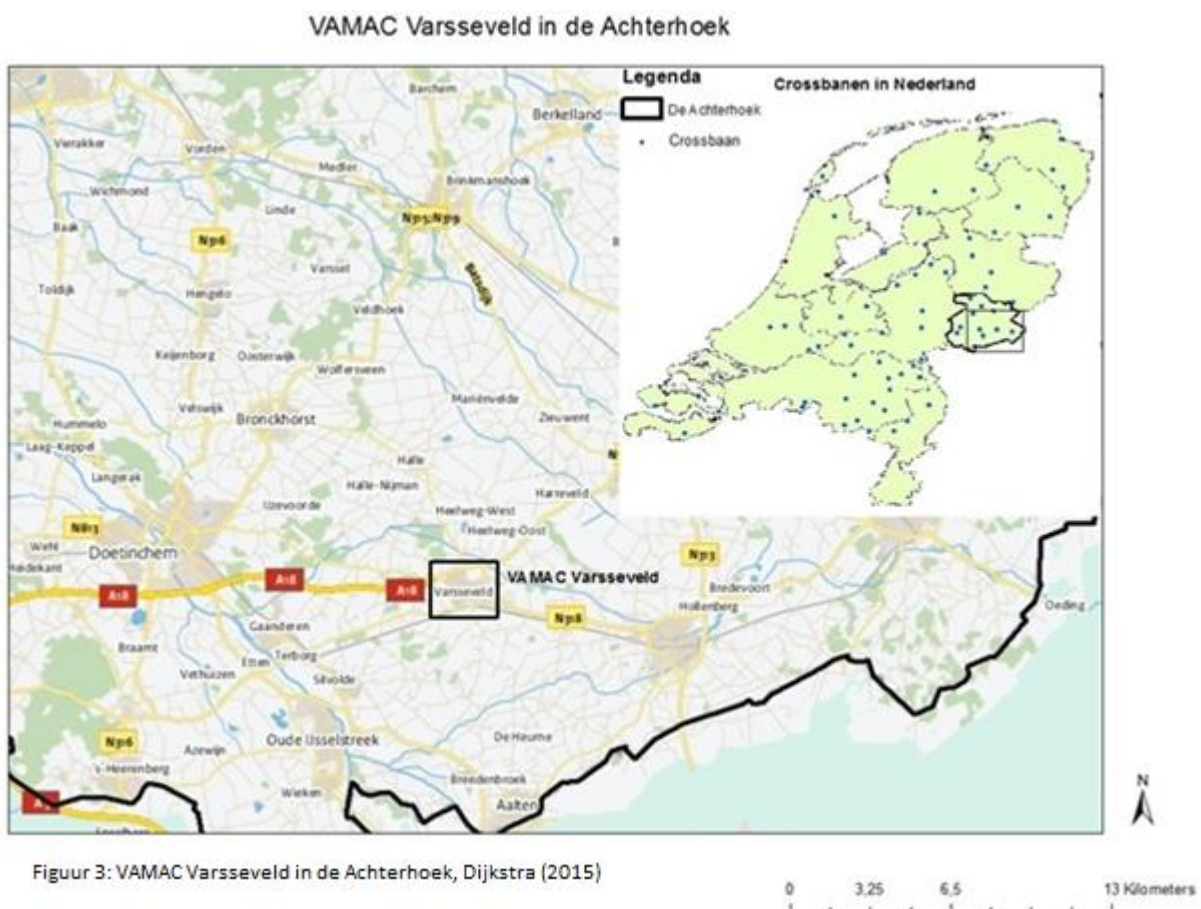
In figuur 2 wordt het conceptueel model weergegeven. In dit model wordt de relatie tussen de concepten en de theorieën visueel weergegeven. Plaatsidentiteit is het overkoepelende concept welke is opgedeeld in verschillende schaalniveaus: dorpsidentiteit en streekidentiteit. Inwoners bepalen aan de hand van vier factoren hoe de identiteit van de Achterhoek en Varsseveld is opgebouwd. Ook demografische krimp heeft invloed op de identiteit. Daarnaast bepalen de inwoners in welke mate motorcross als in de vereniging VAMAC met haar eigen factoren is verweven in de factor sport en indirect in de identiteit van Varsseveld.

4. Methodologie

4.1 Case

Overall in Nederland zijn motorcrossverenigingen te vinden. Deze sport is in de Achterhoek groot en hier zijn relatief de meeste verenigingen te vinden. Om deze reden is onderzoek in de vorm van een casestudy gekozen. In figuur 3: VAMAC Varsseveld in de Achterhoek – Crossbanen in Nederland is te zien dat een groot deel van de motorcrossbanen met hun vereniging zijn gesitueerd in de Achterhoek (KNMV, 2013). Daarnaast komt in verschillende kranten en nieuwsbladen naar voren dat motorcross in de Achterhoekse cultuur verankerd is. De Gelderlander (2015) schreef bijvoorbeeld: “(...) en niet alleen in de Achterhoek, waar motorsport in het DNA zit.” Verder stelt de Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging (2015) dat de motorcross diep in de cultuur van de provincie Gelderland geworteld is.

Varsseveld is gekozen als case omdat dit dorp in de Achterhoek ligt en kampt met leegstand en andere processen van demografische krimp (Suurmond, 2014). Ook is een motorcrossvereniging verbonden aan dit dorp (zie figuur 2: VAMAC Varsseveld in de Achterhoek). Omdat het vrijwel onmogelijk om de gehele streek te enquêteren in een beperkt tijdsframe en Varsseveld een typisch Achterhoeks dorp is verwacht de onderzoeker dat Varsseveld een representatief beeld kan geven voor de gehele Achterhoek.

4.2 Dataverzameling

Om inzicht te krijgen in de rol van sport in de identiteit van de Achterhoek en van het dorp Varsseveld is in dit onderzoek gebruikt gemaakt van enquêtes om data te verzamelen. Door middel van enquêtes kan een algemeen beeld van deze identiteiten en de rol van sport hierin worden verkregen (Clifford et al., 2010). Bovendien stellen Clifford et al. (2010) dat enquêtes als dataverzamelinginstrument waardevol zijn om informatie te verkrijgen over complexe gedragingen en sociale interacties, wat een identiteit in feite is (Aalvanger & Beunen, 2011). De factoren uit het theoretisch kader vormen de leidraad in de enquête (zie bijlage 1: dataverzamelinginstrument) en de data-analyse. Door middel van vragen gerelateerd aan de factoren uit het theoretisch kader is getracht te achterhalen hoe de doelgroep zich met een streek en dorp identificeert en hoe de plaats identiteiten op beide schaalniveaus volgens de doelgroep zijn opgebouwd. De doelgroep bestaat uit de inwoners van het Achterhoekse dorp Varsseveld. Hierbij wordt voor beide schaalniveaus een tweedeling gemaakt: Achterhoekers, niet-Achterhoekers en Varssevelders, niet-Varssevelders.

Face-to-face enquêtes zijn afgenomen in de hoofdstraat van Varsseveld op 14 november 2015. Voordat met de enquête aangevangen werd is gevraagd of de eventuele respondent daadwerkelijk in Varsseveld of nabije omgeving woont en dus uit de Achterhoek komt. Ook is de enquête op Facebook uitgezet in een online-groep van het dorp Varsseveld tussen 16 en 21 november 2015. Hier is voor gekozen om een zo hoog mogelijke respons te bewerkstelligen. Van de 101 respondenten zijn 39 face-to-face respondenten en 62 Facebook-respondenten.

De kwaliteit van de gegevens is over het algemeen goed. Nagenoeg alle vragen van de vragenlijst zijn ingevuld, vooral bij de face-to-face enquêtes. Dit kan liggen aan het feit dat er tijdens deze vorm van gegevensverzameling teruggevallen kon worden op de onderzoeker voor vragen over het beantwoorden van een vraag. Bij vragen van de respondent via Facebook kon dit niet, maar respondenten op Facebook hadden meer tijd om over antwoorden na te denken. De Facebook enquêtes zijn ook goed ingevuld en uiteindelijk zijn er vier van de 105 enquêtes verwijderd door incompleetheid of doordat deze dubbel ingevuld waren. Een verschil in kwaliteit tussen de verschillende vormen van enquêteren kon niet gevonden worden. Drie van de vier verwijderde enquêtes kwamen van Facebook maar hier zijn in totaal ook meer enquêtes ingevuld. Er is een uiteindelijke N van 101 gerealiseerd.

4.3 Ethische aspecten

Aan sociaalwetenschappelijke onderzoeken kleven ethische aspecten waar aandacht aan besteed moet worden. Het belangrijkste is dat de participant op geen manier schade ondervindt (fysiek of mentaal) van het onderzoek (Bryman, 2001). Ook moet de beslissing om wel of niet deel te nemen aan het onderzoek de ontvanger volledig vrij staan en de respondent moet op elk moment kunnen besluiten te stoppen (Bryman, 2001). Daarnaast is in een begeleidende brief uitgelegd wat het doel van het onderzoek is, dat de respondent vragen kan stellen tijdens de enquête en dat na de enquête de mogelijkheid is om contactgegevens van de onderzoeker te krijgen om eventueel eindresultaten terug te koppelen naar de respondent.

De ingevulde enquêtes zijn anoniem behandeld. Dit is bereikt door niet naar persoonsgegevens te vragen, de resultaten nergens anders dan deze in scriptie te gebruiken en de enquêtes in eigen bezit te houden. Ook in de enquête is niet naar persoonsgegevens gevraagd.

4.4 Data-analyse

In de enquête is gebruik gemaakt van een vijf-punts Likert schaal. De waarden op deze schaal lopen van 1 – helemaal mee eens tot 5 – helemaal mee oneens. Hierbij wordt uitgegaan van een gelijke afstand tussen de waarden. Met deze schaal en assumptie over gelijke afstanden tussen de waarden kan er van een quasi-interval variabele uitgegaan worden (Bryman, 2001). Hierdoor kunnen variabelen op deze schaal op intervalniveau gemeten worden (Bryman, 2001). Dit vergemakkelijkt de analyse omdat met gemiddelden en t-toetsen gewerkt kan worden. De antwoorden op de enquêtevragen zijn geanalyseerd met behulp van het programma SPSS. Met behulp van beschrijvende statistiek is eerst een algemeen beeld geschetst van de enquêteresultaten.

In de analyse is ook gebruik gemaakt van beschrijvende statistiek om de opbouw van de plaats identiteiten te beschrijven. Bovendien is door het maken van nieuwe variabelen bepaald of iemand zich als Achterhoeker (attached) of niet-Achterhoeker (non-attached) identificeert. In dit onderzoek wordt een respondent als Achterhoeker gezien wanneer de stelling “Ik identificeer mij met de Achterhoek” met een 4 (eens) of hoger is beoordeeld. Hierbij geldt dat iemand die deze stelling heeft beoordeeld met een 3 (neutraal) of lager wordt gezien als niet-Achterhoeker. Deze variabelen zijn afgezet tegen verschillende persoonseigenschappen als leeftijd, geslacht en woonduur. Dit is gedaan door middel van een t-toets voor onafhankelijke steekproeven en een Spearman’ rangcorrelatie-toets om te onderzoeken of het verschil in identificatie met een streek te maken heeft met de genoemde persoonseigenschappen. Ook zijn de variabelen Achterhoeker en niet-Achterhoeker afgezet tegen de waardering van de factoren in de identiteit van de streek, genoemd in het theoretisch kader. Dit is gedaan om te achterhalen of er tussen de groepen Achterhoeker en niet-Achterhoeker een verschil is in waardering van de factoren.

Bovenstaande analysemethododes zijn ook gebruikt om de dorpsidentiteit van Varsseveld te achterhalen en welke rol sport in de vorm van de motorcrossclub VAMAC hierin speelt. In plaats van identificatie als Achterhoeker of niet-Achterhoeker is hier een tweedeling gemaakt in respondenten die zich identificeren als Varssevelder of niet-Varssevelder.

5. Resultaten

5.1 Algemeen overzicht van de enquêteresultaten

Het percentage mannen en vrouwen dat de enquête hebben ingevuld is respectievelijk 42,6% en 57,4%. De leeftijd is redelijk normaal verdeeld en de gemiddelde leeftijd komt uit op 40,7 jaar. Het gemiddelde aantal jaren dat de respondenten in Varsseveld wonen is 29,3. Dit is een relatief hoog gemiddelde, wat het gevolg kan zijn van vergrijzing. Jongeren verhuizen naar stedelijk gebied om te studeren of voor betere kansen op de arbeidsmarkt en de ouderen blijven achter. Dit kan het gemiddeld aantal jaren verhogen dat een inwoner in Varsseveld woont.

5.2 Hoe is de identiteit van de Achterhoek opgebouwd?

Als eerste is er gekeken naar de identificatie van de respondenten met de Achterhoek. Hierin is een tweedeling gemaakt, zoals beschreven in hoofdstuk 4, tussen *Achterhoekers* en *niet-Achterhoekers*. Van de 101 respondenten identificeren 85 respondenten zich met de Achterhoek en worden in dit onderzoek Achterhoekers (attached) genoemd. De resterende 16 respondenten identificeren zich niet met de Achterhoek en worden niet-Achterhoekers (non-attached) genoemd. Verschillende persoonsgegevens zijn afgezet tegen de variabelen *Wel Achterhoeker* en *Geen Achterhoeker* door middel van een t-toets, een one-way ANOVA en een Spearman's rangcorrelatie-toets. Hieruit blijkt dat de persoonsgegevens leeftijd, geslacht en de woonduur in de Achterhoek geen invloed hebben op de identificatie met de Achterhoek. Vooral de eigenschap woonduur valt hier op: Twigger-Ross & Uzzell (1996) stellen namelijk dat woonduur in de meeste gevallen wel een positieve invloed heeft op de mate van identificatie met een plaats. Dat het in dit geval geen invloed heeft op de mate van identificatie kan te maken hebben met het feit dat hier is uitgegaan van de leeftijd in één dorp en er geen rekening is gehouden met ruimtelijke spreiding van eventuele andere respondenten in de Achterhoek.

Verder is een t-toets uitgevoerd waarbij de variabelen Achterhoekers en niet-Achterhoekers zijn afgezet tegen de factoren tradities, activiteiten, plekken en sport. Hierin komt naar vorendat alleen de factor 'plekken' niet significant is (zie tabel 1). Dit betekent dat Achterhoekers en niet-Achterhoekers elke factor, behalve plekken, significant verschillend waarderen in de identiteit van de streek. Aan de lage gemiddelden van de factor 'plekken' kan afgeleid worden dat beide partijen plekken als Villa Mondriaan en het Stedsmuseum Doetinchem niet belangrijk vinden in de identiteit van de Achterhoek.

De gemiddelde waardering van beide groepen voor de factoren 'tradities' en 'activiteiten' is hoog. Achterhoekers vinden 'tradities' in dit onderzoek het belangrijkste in de identiteit van de Achterhoek. Dit kan verklaard worden doordat een traditie zoals praten in dialect belangrijk is voor inwoners van een streek om zich te onderscheiden (Simon, 2005). In de groep niet-Achterhoekers is over 'tradities' weinig te zeggen: ondanks dat deze factor ook in deze groep het hoogst scoort zit de waardering dicht tegen neutraal (een score van 3) aan. Bij de factor sport wordt duidelijk dat Achterhoekers deze factor relatief belangrijker vinden dan niet-Achterhoekers. Het is zelfs zo dat niet-Achterhoekers deze factor als laagst waarderen. Hierbij kan het zijn dat inwoners die non-attached zijn met de Achterhoek het

minst verbonden zijn met sport in deze regio omdat zij vaak niet participeren of in het verleden niet hebben geparticipeerd in sociale activiteiten (Twigger-Ross & Uzzel) en sport. Tevens valt in tabel 1 op dat de gemiddelde waarderingen van niet-Achterhoekers voor alle factoren lager liggen in vergelijking met Achterhoekers. Deze bevinding staat in lijn met de gedachtegang van Twigger-Ross & Uzzell (1996): inwoners die non-attached zijn met een plaats vinden de identiteit van deze plaats vaak minder belangrijk. Dit komt overeen met de resultaten in tabel 1, niet-Achterhoekers waarderen alle factoren rond neutraal (3).

Opbouw identiteit Achterhoek	Verskil waardering factor (t-toets)	Gemiddelde waardering factor in identiteit Achterhoek	
		Achterhoeker	Niet Achterhoeker
Tradities	$p = 0,000$	M = 4,34	M = 3,06
Activiteiten	$p = 0,000$	M = 4,25	M = 3,13
Plekken	$p = 0,399$	M = 3,05	M = 2,81
Sport	$p = 0,000$	M = 3,86	M = 2,31

Tabel 1: Opbouw identiteit Achterhoek.

5.3 Hoe is de identiteit van Varsseveld opgebouwd?

Op dezelfde manier als hierboven is ook de opbouw van de identiteit van Varsseveld onderzocht. Met betrekking tot identificatie met het dorp is een tweedeling in de dataset gemaakt. Van de 101 respondenten geven 71 respondenten aan dat ze zich identificeren met Varsseveld en worden in dit onderzoek Varssevelders genoemd. De resterende 30 inwoners identificeren zich niet met Varsseveld en worden niet-Varssevelders genoemd. Het valt op dat het aantal inwoners dat zich identificeert met Varsseveld lager ligt dan het aantal inwoners dat zich identificeert met de Achterhoek. Aalvanger & Beunen (2011) stellen namelijk dat inwoners van een dorp zich sneller met hun woonplaats dan de streek waar zij in wonen identificeren als zij dicht bij hun woonplaats in de buurt zijn.

De persoonsgegevens leeftijd, geslacht en woonduur zijn op dezelfde manier als in 5.2 afgezet tegen de variabelen Varssevelders en niet-Varssevelders. Hieruit komt naar voren dat deze persoonsgegevens geen invloed hebben op het feit of iemand zich als Varssevelder of niet-Varssevelder identificeert.

Verder is een t-toets uitgevoerd waarbij de variabelen Varssevelders en niet-Varssevelders zijn afgezet tegen de verschillende factoren. Hieruit komt naar voren dat Varssevelders en niet-Varssevelders alle factoren significant anders waarderen, waarbij Varssevelders alle factoren hoger waarderen (tabel 2). Dit strookt met de bevindingen in 5.2.

Als verder wordt gekeken naar de waardering van de verschillende factoren door Varssevelders kan er opgemerkt worden dat 'tradities' en 'sport' het hoogst worden gewaardeerd. Deze factoren worden in paragraaf 5.3.1 en 5.3.2 besproken.

Activiteiten als het Repair Café in Varsseveld en Open Coffee Varsseveld worden volgens de respondenten minder belangrijk geacht dan ‘tradities’ en ‘sport’ in de identiteit van Varsseveld. Dit is opmerkelijk omdat de factor activiteiten in de identiteit van de Achterhoek wel belangrijk worden geacht. Dit zou verklaard kunnen worden door het feit dat deze activiteiten minder bekend zijn dan de grote festivals in de Achterhoek. Tevens worden ‘plekken’ in de identiteit van Varsseveld door beide groepen niet belangrijk geacht, dit kwam in de identiteit van de Achterhoek ook naar voren. Gesteld kan worden dat ‘plekken’ in dit onderzoek structureel het minst belangrijk zijn in de streek- en dorpsidentiteit.

Opbouw identiteit Varsseveld	Verschil waardering factor (t-toets)	Gemiddelde waardering factor in identiteit Varsseveld	
		Varssevelder	Niet Varssevelder
Tradities	$p=0,000$	M = 4,32	M = 3,13
Activiteiten	$p=0,000$	M = 3,86	M = 3,29
Plekken	$p=0,000$	M = 3,91	M = 3,11
Sport	$p=0,000$	M = 4,12	M = 3,46

Tabel 2: Opbouw identiteit Varsseveld

5.3.1 Tradities

Omdat de factor tradities het belangrijkste wordt gevonden in de identiteit van Varsseveld wordt deze hieronder uitgelicht. Om te bepalen welke van de twee tradities (dauwtrappen en de volksfeesten) het meest correleert met de afhankelijke variabele “Ik vind dat Varsseveldse tradities een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld” is hier een Spearman-rangcorrelatie toets gebruikt (tabel 3). Deze toets is voor de groepen Varssevelders en niet-Varssevelders uitgevoerd.

Voor beide groepen wijst deze toets uit dat de traditie volksfeesten de factor tradities ondersteunt in de identiteit van Varsseveld: hier is sprake van een positief verband met variabele “Ik vind dat Varsseveldse tradities een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld.” Het blijkt dat de variabele ‘volksfeesten’ voor de groep niet-Varssevelders sterker correleert dan voor de groep Varssevelders. Dit kan verklaard worden doordat deze volksfeesten in de buurt bekend zijn. Een persoon hoeft zich niet per se met Varsseveld te identificeren om deze traditie toch hoog te waarderen in de identiteit van Varsseveld. De traditie dauwtrappen is voor niet-Varssevelders niet significant. Dit betekent dat er geen relatie is tussen dauwtrappen en de mate waarin niet-Varssevelders de variabele “Ik vind dat Varsseveldse tradities een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld.” Een verklaring hiervoor kan zijn dat het dauwtrappen onbekend is voor mensen die zich niet met Varsseveld verbonden voelen, het dauwtrappen wordt georganiseerd binnen de dorpsgemeenschap. Voor Varssevelders is er wel een significant positief verband, al is deze correlatie niet heel sterk. Varssevelders vinden dat de factor traditie afhankelijk is van het dauwtrappen, al levert het dauwtrappen geen grote bijdrage.

Eenzijds kan gesteld worden dat deze tradities belangrijk zijn in de factor tradities, waarbij de traditie volksfeesten duidelijk een grotere rol speelt. Anderzijds moet opgemerkt worden dat er verscheidene andere tradities aan deze factor ten grondslag liggen. Andere, door respondenten veel genoemde tradities worden hieronder belicht.

Ik vind dat Varsseveldse tradities een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld	Varssevelders		Niet Varssevelders	
	Dauwtrappen	Volksfeesten	Dauwtrappen	Volksfeesten
Correlatiecoëfficiënt	0.282	0.461	0.052	0.618
Significantieniveau	0.017	0.000	0.789	0.000
N	71	71	30	30

Tabel 3: Spearmans rangcorrelatie test tradities in Varsseveld

Het carbid schieten op oudejaarsdag is door de respondenten het meest als eigen voorbeeld gegeven en kan ook worden gezien als belangrijke onderbouwing van de factor tradities. Verder kwam het “Nejjaarstoeten” of nieuwjaarszakken rondbrengen veel aan bod. De mensen gaan bij deze traditie in het nieuwe jaar langs de deuren om zakken snoep te verkopen voor een goed doel of een vereniging (Varsseveld online, 2016). Ook deze traditie kan gezien worden als belangrijke onderbouwing in de factor traditie van Varsseveld.

5.3.2 Sport

Na ‘tradities’ wordt de factor sport het belangrijkste gevonden in de identiteit van Varsseveld. Voor de factor sport is ook een Spearmans-Rangcorrelatie test gebruikt om te bepalen hoe verschillende sportverenigingen een rol spelen binnen de factor sport in de identiteit van Varsseveld volgens Varssevelders en niet-Varssevelders. Zoals in tabel 4 te zien is, is de p-waarde van beide sportverenigingen voor beide groepen significant ($<0,01$). Dit betekent dat de factor sport voor beide groepen correleert met de variabelen VAMAC Varsseveld en SC Varsseveld.

Hierbij valt op dat tussen de groepen Varssevelders en niet-Varssevelders een te verwaarlozen verschil tussen de correlatiecoëfficiënten bestaat. Doordat de groepen hier blijkbaar in overeenstemming zijn, kan gesteld worden dat deze sportverenigingen belangrijk zijn voor zowel inwoners die zich identificeren met Varsseveld, als inwoners die dit niet doen. Het belang van deze sportverenigingen wordt door beide groepen onderkend waarbij VAMAC Varsseveld een sterker verband heeft met de factor sport dan SC Varsseveld. Dit kan verklaard worden doordat beide verenigingen al lange tijd bestaan (Varsseveld online, 2016). Hierdoor zullen inwoners die zich niet identificeren met Varsseveld ook kennis hebben van deze verenigingen. Omdat rechtstreeks naar deze twee verenigingen is gevraagd kan het zijn dat respondenten deze positief waarderen omdat geen andere keus voor handen is. Om een completer beeld te krijgen is daarom ook gevraagd naar andere voorbeelden van sportverenigingen die bijdragen aan de sport in de identiteit van Varsseveld.

Sportverenigingen die vooral naar voren kwamen bij deze vraag zijn VGV (Varsseveldse Gymnastiek Vereniging) en VCV (Volleybalclub Varsseveld). Deze verenigingen zullen naast

de VAMAC en SC Varsseveld ook invloed hebben op de factor sport in de identiteit van Varsseveld.

Ik vind dat sport een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld	Varssevelders		Niet Varssevelders	
	SC Varsseveld	VAMAC Varsseveld	SC Varsseveld	VAMAC Varsseveld
Correlatiecoëfficiënt	0.522	0.606	0.521	0.607
Significantieniveau	<0.00049	<0.00049	0.005	0.001
N	71	71	30	30

Tabel 4: Spearman's rangcorrelatie test sport in Varsseveld

5.4 Motorcrossvereniging VAMAC

In de vorige paragraaf is naar voren gekomen dat er verschillende sportverenigingen invloed hebben op de factor sport. Omdat de Achterhoek een motorcross-streek bij uitstek is, wordt de motorcrossvereniging VAMAC uitgelicht.

Het belang van de motorcrossvereniging VAMAC in de identiteit van Varsseveld is duidelijk geworden in de vorige paragraaf. Om te analyseren welke aspecten van de vereniging belangrijk worden bevonden door de doelgroep, worden hieronder de gemiddelde waarderingen van verschillende aspecten binnen de VAMAC Varsseveld weergegeven.

Belang aspecten van de vereniging VAMAC Varsseveld	Verskil waardering factor (t-toets)	Gemiddelde waardering aspecten VAMAC Varsseveld	
		Varssevelders	Niet Varssevelders
Historie	P=0,007	3,41	2,71
Crossbaan als plek	P=0,003	3,57	2,76
Activiteiten	P=0,041	3,38	2,86

Tabel 5: belang aspecten VAMAC Varsseveld

In tabel 5 is ten eerste te zien dat de gemiddelde waarderingen van de aspecten door Varssevelders en niet-Varssevelders significant verschillen. Dit blijkt uit de p-waarden van de t-toets welke allen onder <0,05 liggen. Hier komt de stelling van Twigger-Ross & Uzzell weer naar voren: *non-attached* inwoners waarderen de identiteit lager dan *attached* inwoners.

Verder is te zien dat Varssevelders de crossbaan als plek in vergelijking met de andere aspecten het hoogst waarderen. Dit staat in contrast met eerdere bevindingen: plaatsen werden in zowel de streekidentiteit als de plaats identiteit niet belangrijk bevonden. In relatie met de motorcrossvereniging wordt dit wel belangrijk gevonden. Dit kan verklaard worden doordat de crossbaan van de vereniging opvalt in de omgeving van Varsseveld. Als Varssevelders aan de vereniging denken kan het zijn dat de crossbaan als eerst in gedachten komt.

Voor niet-Varssevelders valt op dat alle aspecten lager dan 3 (neutraal) worden gewaardeerd. Dit kan betekenen dat niet-Varssevelders vinden dat de aspecten geen tot bijna geen bijdrage leveren aan de factor 'sport' in de identiteit van Varsseveld. Ook dit staat in contrast met eerdere bevindingen. In de vorige paragraaf kwam namelijk naar voren dat de motorcrossvereniging volgens deze groep belangrijk werd geacht voor de factor sport terwijl uit bovenstaande resultaten blijkt dat zij geen van de aspecten van deze vereniging belangrijk vinden.

6. Conclusie en discussie

Conclusie

Sport wordt gezien als een belangrijke onderbouwing van plaats identiteit op verschillende schaalniveaus (Simon, 2005; Aalvanger & Beunen, 2011). In dit onderzoek is onderzocht in hoeverre dit geldt voor de krimpregio de Achterhoek en het krimpdorp Varsseveld. Op basis van de enquêtes en de theorie wordt in dit hoofdstuk een antwoord gegeven op de deelvragen en de hoofdvraag van dit onderzoek: *“Wat is de rol van sport in de identiteit van de Achterhoek en hoe is de sport motorcross in de identiteit van het Achterhoekse dorp Varsseveld verweven?”*

Ten eerste is onderzocht in hoeverre inwoners van het dorp Varsseveld zich met de Achterhoek identificeren. Uit een enquête in een case study is gebleken dat het overgrote deel van de respondenten (85 van de 101) zich identificeert met de Achterhoek. Twigger-Ross & Uzzell (1996) stellen dat inwoners die zich niet identificeren met een plaats vaak een identiteit aangeven van deze plaats die niet met de werkelijkheid overeen komt. Deze gedachtegang is meegenomen in de analyse van de opbouw van de identiteit van de Achterhoek. Uit de resultaten van deze analyse is gebleken dat inwoners die zich identificeren met de Achterhoek vinden dat sport een significant deel omvat van de identiteit van de Achterhoek. Ondanks deze significante omvang van de factor sport is de zwaarst wegende factor in die identiteit van de Achterhoek tradities. Inwoners die zich niet met de Achterhoek identificeren waardeerden alle factoren significant lager, waarbij zij activiteiten zoals de Zwarte Cross en Paaspop Zieuwent het belangrijkste vonden.

Een soortgelijke conclusie kan ook getrokken worden voor de identiteit van Varsseveld. 70 van de 101 respondenten geven aan zich te identificeren met Varsseveld. Deze respondenten gaven aan dat ook op dit schaalniveau tradities het belangrijkste worden geacht. Hierbij zijn vooral de Varsseveldse Volksfeesten belangrijk genoemd. Ook sport werd sterk verweven bevonden in de identiteit van Varsseveld. Ondanks dat hier de motorcrossvereniging belangrijk in is bevonden voor identiteit van Varsseveld is dit zeker niet de enige sportvereniging die hierin verweven is. Gesteld kan worden, al dan niet expliciet, dat de motorcrossbaan van de vereniging VAMAC een rol speelt in deze verwevenheid. Inwoners die zich niet identificeren met Varsseveld geven ook op dit schaalniveau aan alle factoren van plaats identiteit minder belangrijk te vinden. Deze conclusie strookt met de overeenkomstige stelling van (Twigger-Ross & Uzzell, 1996).

De hoofdvraag wordt door deze conclusies beantwoord. De rol van sport in de identiteit van de Achterhoek wordt door inwoners die zich identificeren met de Achterhoek belangrijk geacht en significant hoger gewaardeerd dan door inwoners die zich niet met de Achterhoek identificeren. Ondanks dit speelt sport niet de grootste rol in de identiteit van de Achterhoek: dit zijn tradities.

De sport motorcross wordt in dit onderzoek door zowel inwoners die zich identificeren met Varsseveld als mensen die dit niet doen sterk met de identiteit van Varsseveld verweven

bevonden. Ondanks deze conclusie is de sport motorcross niet de enige sport die belangrijk wordt geacht in de identiteit van Varsseveld.

Als er door demografische krimp sportvoorzieningen zouden verdwijnen wordt de identiteit van de Achterhoek zowel als de identiteit van Varsseveld aangetast. Sport is voor inwoners van de Achterhoek en Varsseveld die zich met deze plaatsen identificeren belangrijk bevonden.

Discussie

Dit onderzoek kent een beperking doordat de respondenten uit Varsseveld (dorpsniveau) ook zijn gebruikt om zich te identificeren met de Achterhoek (streekniveau). Verder onderzoek kan zich bijvoorbeeld spitsen op factoren die belangrijk bevonden zijn in dit onderzoek en een grotere ruimtelijke spreiding van respondenten zodat de identificatie met de Achterhoek door de resultaten representatiever zijn.

Een andere beperking is dat er in de enquête twee voorbeelden per factor van identiteit rechtstreeks bevraagd zijn. Hierdoor zijn andere, misschien net zo belangrijke voorbeelden genoemd door respondenten zelf, niet meegenomen in de analyse. Verder onderzoek zou zich hierop kunnen richten door één factor van identiteit te onderzoeken in plaats van een globalere beschrijving.

Ook zou verder onderzoek zich kunnen richten op de demografische krimp in de Achterhoek en welke (sport)voorzieningen hier daadwerkelijk door dreigen te verdwijnen. Het ontbreekt namelijk aan onderzoek naar de oorzaak en omvang van het verdwijnen van sportverenigingen in krimpkernen (Hoekman et al., 2015). Door onderzoek kan een handvat worden bereikt aan overheden om de aantasting van identiteit te voorkomen dan wel de plaats identiteit te gebruiken om demografische krimp tegen te gaan.

7. Literatuurlijst

Aalvanger, A. & Beunen, R. (2011). *Dorpsidentiteit: op zoek naar eenheid in verscheidenheid: vijf methoden waarmee dorpsbewoners hun dorpsidentiteit expliciet kunnen maken*. Rapport 275. Wageningen: Wetenschapswinkel.

Abbink, J. & Veerbeek, H. (2016) *Varsseveld.nl het digitale dorpsplein*. Geraadpleegd op 08-12-2015 via Varsseveldonline.nl.

Alberink, R. (2015). Sportieve spiegel voor de KNMV. *De Gelderlander*. 2015.

Bernardo, F., & Palma-Oliveira, J. M. (2016). Urban neighbourhoods and intergroup relations: the importance of place identity. *Journal of Environmental Psychology*, 45, 239-251.

Biaggio, C. Del (2015). Investigating regional identities within the pan-Alpine governance system: The presence or absence of identification with a “community of problems” among local political actors., 49, 45-56.

Brouwer, R. (1999). *Toerisme in de arena. Een sociologische reflectie op de betekenis van toeristische attractievorming voor de sociale en fysiek-ruimtelijke omgeving in de Eu-regio Maas-Rijn*. Wageningen: Landbouwwuniversiteit Wageningen.

Bryman, A. (2001). *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.

Van Campenhout, G. & Van Hoven, B. (2014). ‘It is where blokes can be blokes’: making places in a New Zealand rugby club. *Gender, Place & Culture*, 21(9), 1090-1107.

CBS (2014). *Leegstand in Nederland anno 2013 van krimpgebied tot dichtbevolkte randstad*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Clifford, N., French, S., & Valentine, G. (Red.). (2010). *Key methods in geography*. Los Angeles: Sage.

Haartsen, T., Groote, P. & Huigen, P.P.P. (2000). *Claiming rural identities: dynamics, contexts, policies*. Assen: Van Gorcum.

Hospers, G.J. & Reverda, N. (2012). *Krimp, het nieuwe denken: bevolkingsdaling in theorie en praktijk*. Den Haag: Boom Lemma.

Hoekman, R., Bulsink, A. & Van Kalmthout, J. 2015. *Sportverenigingen in krimpkeren*. Utrecht: Mulier instituut.

Johnston, R.J. (1990). The challenge for regional geography: some proposals for research frontier. In Johnston R.J., J. Hauer & G.A. Hoekveld (Red.), *Regional Geography: current development and future prospects* (122-143). London: Routledge.

KNMV. (2013) *Circuitoverzicht*. Geraadpleegd op: 09-12-2015 via <http://www.knmv.nl/Documents/PDF/2013/Sportdocumenten/Motocross/Circuitoverzicht%202013.pdf>.

KNMV. (2016) *District Oost*. Geraadpleegd op: 08-01-2016 via <http://www.knmv.nl/motorsport/Districten/District-Oost>.

Kruit, J., Salverda, I.E., & Hendriks, C. M. A. (2004). *Regionale identiteit van natuur en landschap; een verkenning van een containerbegrip en de bruikbaarheid als sturingsinstrument*. Rapport 1014, p. 100. Alterra.

Messely, L. & Dessen, J. (2010). *Betekenis en mogelijkheden van streekidentiteit als mobiliserende factor in de Westhoek*. Merelbeke: Eenheid landbouw en maatschappij.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2008). *De kracht van sport*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Moore, D.S. & McCabe, G.P. (1994). *Statistiek in de praktijk*. 5. Den Haag: BIM Media.

Norusis, M.J. (2002). *SPSS 11.0 Guide to data analysis*. New Jersey: Prentice Hall.

Oevering, F. (2010) *Demografische Krimp; de nieuwe realiteit in perspectief*. Amstelveen: Kobalt.

Proshansky, H., Fabian, A. & Kaminoff, R. (1983). Place-identity: Physical world socialization of the self. *Journal of Environmental Psychology*, 3(1), 57-83.

Rijksoverheid (2015) *Kaart krimpgebieden en anticipeergebieden 2015*. Geraadpleegd op 14-10-2015 via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kaarten/2015/06/29/kaart-krimpgebieden-en-anticipeergebieden-2015#>.

Simon, C.J.M. (2005). Ruimte voor identiteit: de productie en reproductie van streekidentiteiten in Nederland.

Snow, D. (2004). Collective Identities and Expressive Forms. *Center for the study of Democracy*.

Sulsters, W. & Schubert, L. (2006). *Identiteit en branding, method voor gebiedsintegere ontwikkeling*. Woonbron & Staedion.

Suurmond, H. (2015) *Adviesrapport Kernenfoto's Achterhoek*. Doetinchem: Achterhoek Agenda 2020.

Tonts, M. & Atherley, K. (2005). Rural restructuring and the changing geography of competitive sport. *Australian Geographer*, 36(2), 125-144.

Tonts, M. & Atherley, K. (2010) Competitive sport and the construction of place identity in rural Australia. *Sport in Society*, 13(3), 381-398.

Twigger-Ross, C.L. & Uzzell, D.L. (1996). Place and identity processes. *Journal of Environmental Psychology*, 16, 205-220.

8. Bijlagen

8.1 Bijlage 1: Instrument voor dataverzameling

Beste respondent,

In de enquête die u hieronder kan vinden, staan vragen met betrekking tot de identiteit van de Achterhoek en de rol die motorcross hier in speelt. De identiteit van een dorp of regio wordt door inwoners van dat dorp of die regio opgebouwd en is niet voor iedereen hetzelfde. Door mensen in een dorp te enquêteren kan een beeld geschetst worden van de dorps- en/of streekidentiteit. Aangezien dit een van de doelen van mijn scriptie is, is het belangrijk dat ik de meningen van inwoners in kaart kan brengen, wat ik kan doen door middel van deze enquête.

Dit onderzoek wordt gedaan in kader van mijn opleiding Sociale Geografie en Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Deze enquête is dus puur voor mijn eigen onderzoek en ik wordt op geen enkele manier gesteund door gemeente, provincie of een andere overheidsinstelling. De resultaten van dit onderzoek zullen worden verwerkt in mijn Bachelorscriptie. Deze scriptie is de laatste opdracht voor het afronden van mijn studie.

Bij elke vraag dient u de keuze te maken voor het antwoord dat voor u het meeste juist voelt, of het antwoord dat hier het dichtstbij in de buurt komt. De enquête zal in vier delen verdeeld zijn: (1) er wordt begonnen met een aantal algemene vragen, daarna zullen vragen komen over de identiteit van de Achterhoek (2), dan komt de identiteit van de Varsseveld aan bod (3) en als laatste zullen er een aantal vragen zijn over de motorcrossclub VAMAC in Varsseveld (4).

De enquête zal ongeveer 5 minuten van uw tijd in beslag nemen, de enquête zal volledig anoniem zijn en de gegevens zullen vertrouwelijk (gegevens worden alleen gebruikt voor dit onderzoek) worden behandeld.

Alvast hartelijk dank voor uw bijdrage aan dit onderzoek.

Algemene informatie onderzoeker

Naam: Ryon Dijkstra

Studie: Sociale Geografie en Planologie

Universiteit: Rijksuniversiteit Groningen

E-mailadres: R.dijkstra.11@student.rug.nl

Begeleider: G. Van Campenhout, MSc

E-mailadres begeleider: G.van.campenhout@rug.nl

Enquête: De identiteit van de Achterhoek en motorcross

Algemene vragen

1. Wat is uw geslacht (doorhalen wat niet van toepassing is):

M/V

2. Wat is uw geboortjaar:

.....

3. Hoe lang woont u al in Varsseveld?

.....

(Streek)identiteit van de Achterhoek

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens
Ik identificeer mij met de Achterhoek.					
Ik vind dat tradities, zoals het dialect en paasvuren een groot deel uitmaken van de identiteit van de Achterhoek.					
Ik vind dat activiteiten als de Zwarte Cross en Paaspop Ziewent een groot deel uitmaken van de identiteit van de Achterhoek.					
Ik vind dat plekken, of plaatsen als het Stadsmuseum Doetinchem of Villa Mondriaan in Winterswijk een groot deel uitmaken van de identiteit van de Achterhoek.					
Ik vind dat sport, als voetbal en motorcross een groot deel uitmaken van de identiteit van de Achterhoek.					

(Dorps)identiteit van Varsseveld

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens
----------	---------------------------	--------	----------	------	----------------------

Ik identificeer mij met Varsseveld					
------------------------------------	--	--	--	--	--

Tradities

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens
----------	---------------------------	--------	----------	------	----------------------

Ik vind dat Varsseveldse tradities een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat de Varsseveldse volksfeesten een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat het dauwtrappen met Hemelvaart een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Zou u een nog een andere traditie toevoegen dat volgens u een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld? Zo ja, welke?					

Activiteiten

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens
----------	---------------------------	--------	----------	------	----------------------

Ik vind dat activiteiten in Varsseveld een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat een activiteit als <i>repair café Varsseveld</i> een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat een activiteit als <i>Open Coffee Varsseveld</i> een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Zou u een nog een andere activiteit toevoegen dat volgens u een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld? Zo ja, welke?					

Plaatsen

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens
----------	---------------------------	--------	----------	------	----------------------

Ik vind dat bepaalde plaatsen in Varsseveld een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat de Grote Kerk een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat molen De Engel een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Zou u een nog een andere plaats toevoegen dat volgens u een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld? Zo ja, welke?					

Sport

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens
----------	---------------------------	--------	----------	------	----------------------

Ik vind dat sport een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat SC Varsseveld (voetbal) een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat VAMAC Varsseveld (motorcross) een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Zou u een nog een andere sport(club) toevoegen dat volgens u een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld? Zo ja, welke?					

Motorcross VAMAC Varsseveld

Stelling	Helemaal mee oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal mee eens
----------	---------------------------	--------	----------	------	----------------------

Ik vind de historie van de VAMAC een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat de crossbaan van de VAMAC een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat de activiteiten die de VAMAC organiseert een groot deel uitmaken van de identiteit van Varsseveld.					
Ik vind dat de VAMAC als sportvereniging een groot deel uitmaakt van de identiteit van Varsseveld.					